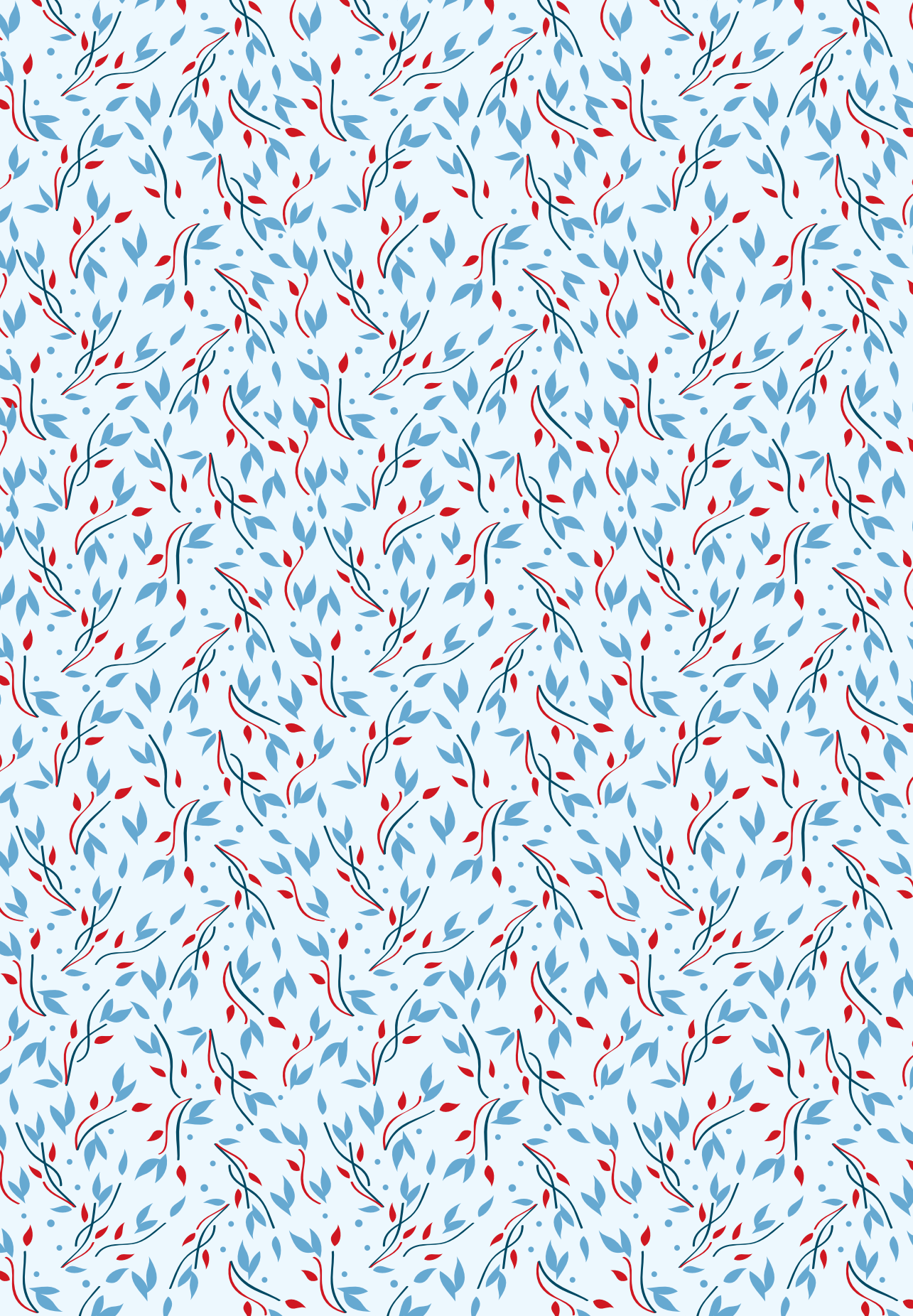

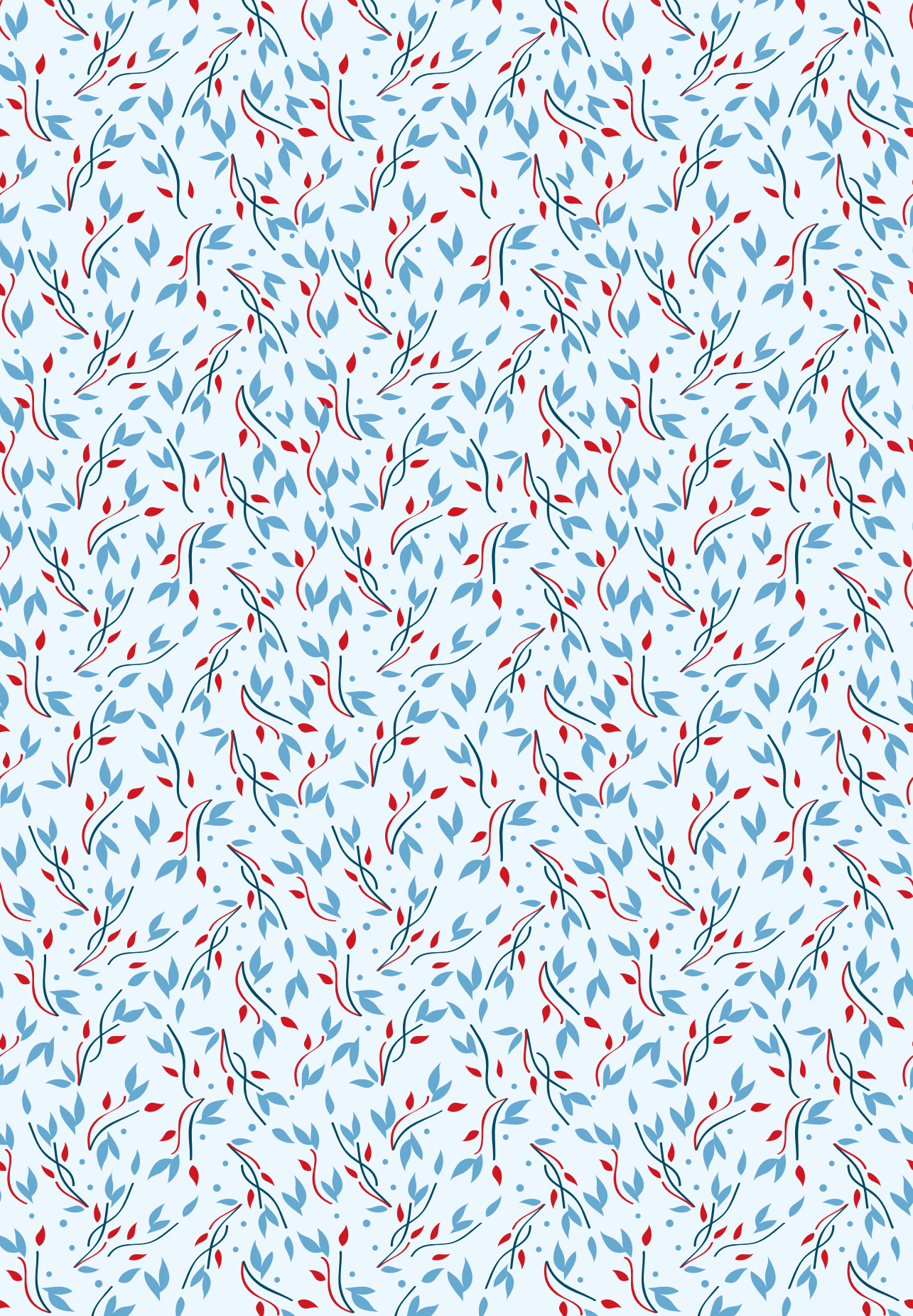

Juliusz Słowacki

KORDIAN

K Kolorowa
Klasyka

Jules Flourens

Juliusz Słowacki

KORDIAN

CZĘŚĆ PIERWSZA TRYLOGII
SPISEK KORONACYJNY

Juliusz Słowacki

KORDIAN

CZĘŚĆ PIERWSZA TRYLOGII
SPISEK KORONACYJNY

Redakcja:
Agnieszka Antosiewicz

Korekta:
Katarzyna Curyło, Karolina Rymut-Kościelniak

Przypisy:
Wojciech Rzehak, Honorata Liszka

ISBN: 978-83-8186-161-8

Wydawnictwo GREG®
ul. Klasztorna 2B
31-979 Kraków
tel. (12) 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.
Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Ilustracje:

Caspar David Friedrich, *Wędrowiec nad morzem mgły*, 1818 r., s. 51

Konrad Grob, *Winkelried pod Sempach*, XIX w., s. 52–53

James Hopwood, rycina Juliusza Słowackiego, s. 2

Pocztówka do wydania *Kordiana* autorstwa Adama Setkowicza, ok. 1930 r., s. 54

Pocztówka do wydania *Kordiana* autorstwa Tadeusza Korpała, ok. 1921 r., s. 43

Pocztówki do wydania *Kordiana*, autor nieznanym, s. 33, 37, 46

Leon Piccard, *Kordian w podziemiach katedry św. Jana*, 1870 r., s. 66–67

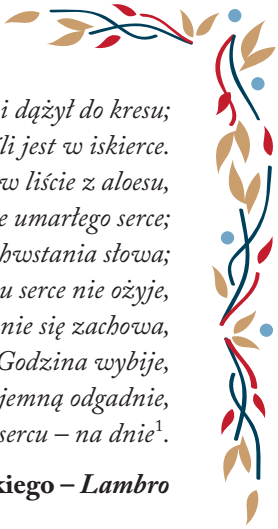
Skład i opracowanie graficzne:
Pracownia Register

Okładka:
Aleksandra Zimoch
Wykorzystano ilustracje:
Jolygon / Shutterstock.com

Juliusz Słowacki

KORDIAN

*Więc będę śpiewał i dążył do kresu;
Ożywię ogień, jeśli jest w iskiecie.
Tak Egipcjanin w liście z aloesu,
Obwija zwiędłe umarłego serce;
Na liściu pisze zmartwychwstania słowa;
Chociaż w tym liściu serce nie ożyje,
Lecz od zepsucia wiecznie się zachowa,
W proch nie rozsypie... Godzina wybije,
Kiedy myśl słowa tajemną odgadnie,
Wtenczas odpowiedź będzie w sercu – na dnie¹.*

Juliusza Słowackiego – Lambro

¹ Motto to fragment powieści poetyckiej Słowackiego *Lambro* (pełny tytuł: *Lambro, powstańca grecki. Powieść poetyczna w dwóch pieśniach*), powstałej w Paryżu, po klęsce powstania listopadowego, w roku 1832, wydanej rok później w 3. tomie jego *Poezji*. Zacytowany fragment pochodzi z pierwszej pieśni utworu, tzw. *Pieśni Greka*. Przytoczone słowa wypowiedział narodowy grecki bard i patriota do swych rodaków, by pobudzić ich do walki z Turkami (akcja utworu rozgrywa się pod koniec XVIII wieku, gdy Grecja była zniewolona przez Turcję – stąd przejrzysta aluzja do sytuacji Polski pod zaborem rosyjskim w XIX wieku).

PRZYGOTOWANIE

Roku 1799 dnia 31 grudnia w nocy².

Chata sławnego niegdyś czarnoksiężnika Twardowskiego w górach Karpackich³ – przy chacie obszerny dziedziniec – dalej skały – w dole bezlistne bukowe lasy. Ciemność przerywana błyskawicami.

C z a r o w n i c a c z e s z e w ł o s y i ś p i e w a . . .

CZAROWNICA

Z gwiazd obłąkanych,
Z włosów czesanych,
Iskry padają,
Jak z polskiej szabli;
Widzą je diabli,
Odpowiadają
Błyskami chmur.
Lecą – świst piór
Buki ugina.

(Szatan zlatuje w postaci pięknego anioła.)

SZATAN

Ha czarownico! czy biła godzina?

CZAROWNICA

Która?

SZATAN

Godzina, której żaden człowiek
Dwa razy w życiu nie słyszy⁴.

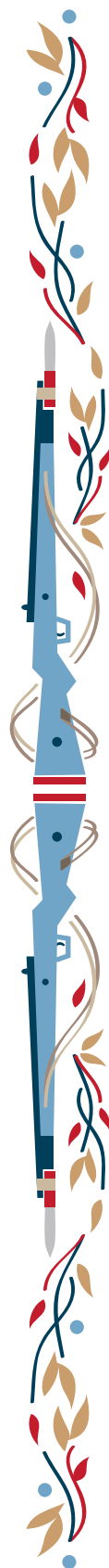
CZAROWNICA

Uderzy
Za dziesiątym mgnieniem powiek
Z babilońskiej ludów wieży.

² Diabły przygotowują XIX wiek, przekonane, że będzie to stulecie panowania zła. Zachodzi tu jednak pewne nieporozumienie – akcja PRZYGOTOWANIA rozgrywa się w noc sylwestrową 1799 roku, kończy się 1 stycznia roku 1800. Nie jest to jednak, jak sądzi Szatan, przetom wieków, nowe stulecie zacznie się z dniem 1 stycznia 1801 roku. Stowacki nie popetnił pomyłki – celowe przesunięcie akcji o rok świadczy o zamiarze autora, by pokazać, iż Zło nie panuje w petni nad dziejami, że nad Szatanem stoi wyżej wszechmocny Bóg.

³ *Chata (...) w górach Karpackich* – a więc najprawdopodobniej w tzw. Grocie Twardowskiego na Krzemionkach pod Krakowem, które w XIX wieku zaliczane były do Karpat (przypis za BN).

⁴ *Godzina, której żaden człowiek dwa razy w życiu nie słyszy* – to godzina przetomu wieków. Szatan tkwi w błędnym przekonaniu, że za chwilę, o północy, świat wkroczy w XIX stulecie.

Lepiej światło zagasić i zamknąć powieki,
Albo kupić rozsądku, zimnych wyobrażeń,
Zapłacić za ten towar całym skarbem marzeń...

LAURA

Jaki dziś Kordian gorzki!

*(Usiada na ławce darniowej – Kordian u nóg jej się kładzie i mówi,
patrząc na niebo.)*

KORDIAN

Czarowna natura!

Jak koń Apokalipsy szara leci chmura
Jesiennym gnana wiatrem; a w chmurze myśl gromu
Omdlała zimnem, iskry wydobyć nie może;
Więc co ma w łonie gniewu, nie powie nikomu?
I przepłynie nad światem... Z gromem myśli złożę,
Niechaj płyną nad światem zimne i bez głosu...
(Zrywa kwiat – i obraca się z uśmiechem do Laury.)

Pani, weź tę gałązkę purpurową wrzosu,
Ale jej nie otrząśaj ze szronu brylanta...

(Zamyślony patrzy na niebo.)

Pani – patrz tam na niebo... oto duchy Danta.
Tam się na starym drzewie wicherzy szpaków stado,
Zaleciały przelotem i do snu się kładą,
Wiatr przez noc będzie liście zbijał – one prześnią
Noc całą, drzew ginących kołysane pieśnią;
Anioł przecucia śpiącym wskaże lotu szlaki,
A gdy się zbudzą, drzewo powie: „Lećcie, ptaki.
Nie mam już dla was liści, jam się zestarzało
Przez noc, kiedyście spały...”

LAURA

Cóż stąd za nauka?...

KORDIAN

Cha! cha! nauka smutku, że drzewo nie spało,
A ptaki spały...

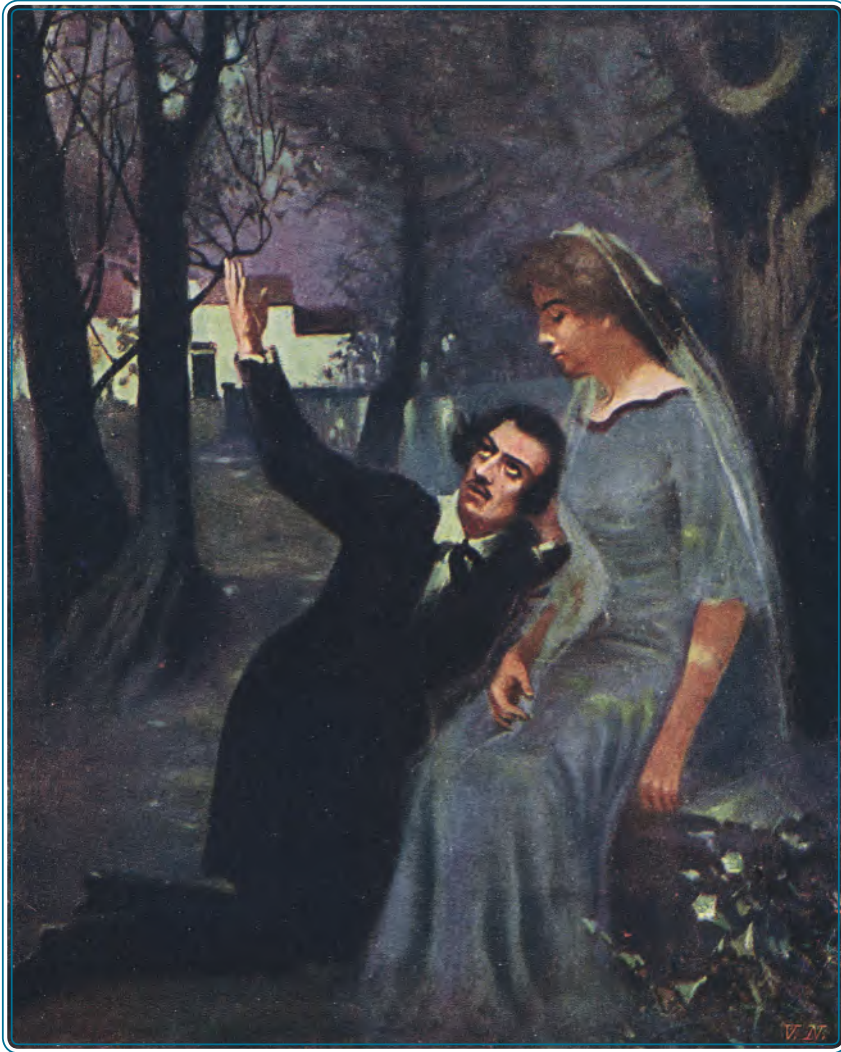
LAURA

Kordian, co przyszłości szuka,
Powinien spać jak ptaki...

KORDIAN

Gdzież anioł przecucia?

Czy przyjdzie? poprowadzi? Więc myśli i czucia
Trzeba skąpca przykładem na lata rozłożyć,
I nigdy zmysłów w jednej nie utracić burzy.
Trzeba się dziś zwyciężyć, aby jutra dożyć.

Pocztówka do wydania *Kordiana*, autor nieznanym, ok. 1930 r.

Dziwna ciekawość życia prowadzi w podróży,
A za ciekawość trzeba nieszczęściami płacić,
I nigdy zmysłów w jednej burzy nie utracić...

(gwałtownie)

Jam je utraciłem! Boże! zmiłuj się nade mną!

LAURA

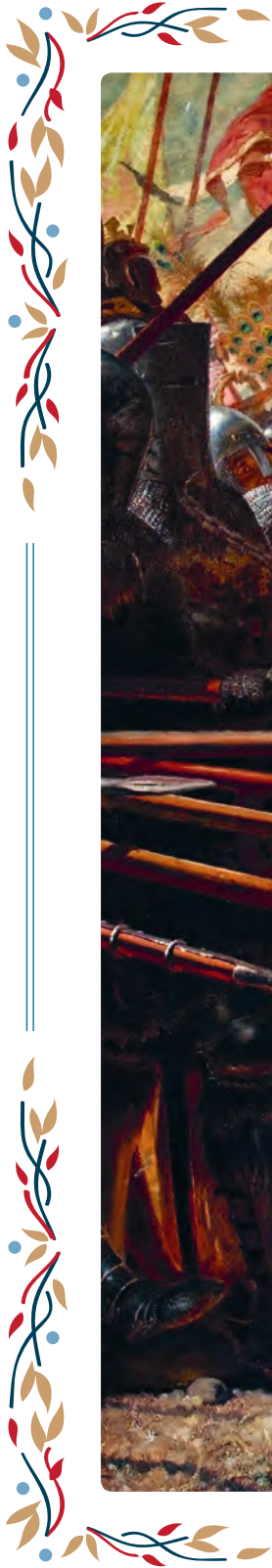
Kordianie!...

(Kordian milczy.)

Czas powracać, już wietrzno i ciemno...

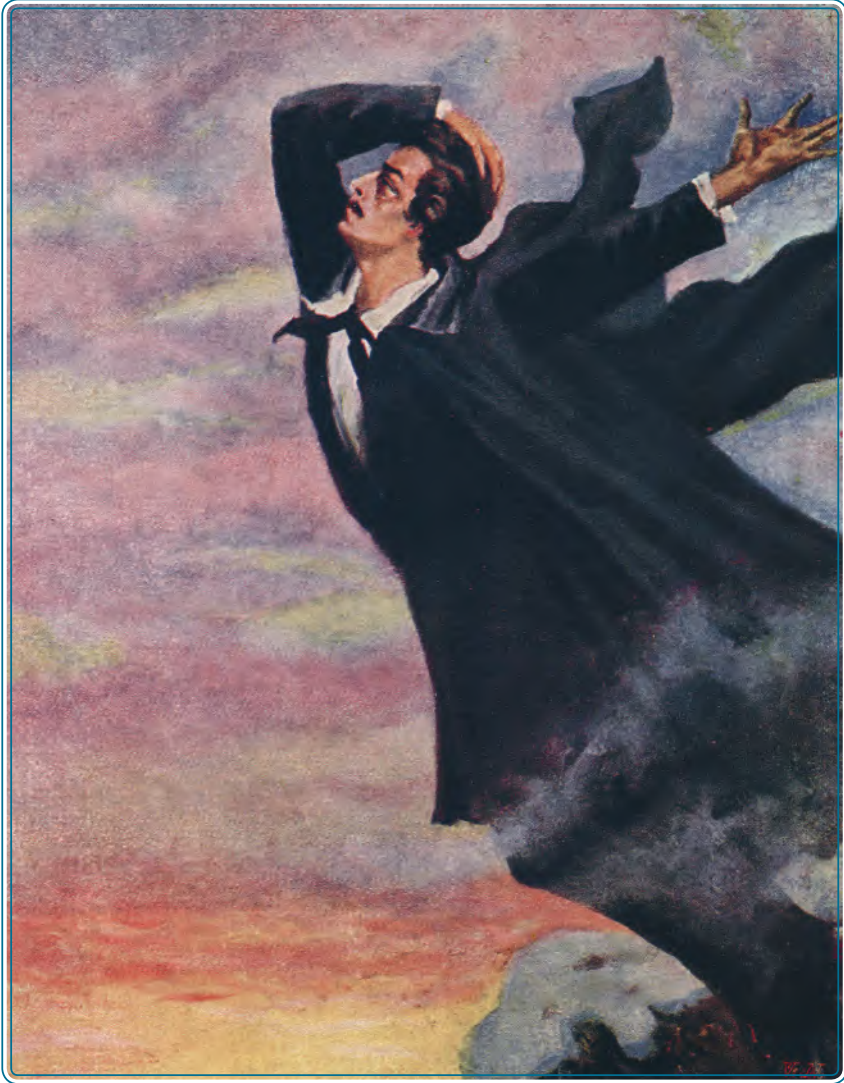
KORDIAN

O! pani, zostań jeszcze...

Konrad Grob, *Winkelried pod Sempach*, XIX w.

Pocztówka do wydania *Kordiana* autorstwa Adama Setkowicza, ok. 1930 r.

(Chmura znosi go z igły lodu.)

CHMURA

Siadaj w mgłę – niosęć... Oto Polska – działaj teraz!...

KORDIAN

(rzucając się na rodzinną ziemię z wyciągniętymi rękoma, woła:)
Polacy!!!

Koniec aktu II

AKT III

SPISEK KORONACYJNY

Scena 1

Plac przed zamkiem królewskim w Warszawie, okna dołolnych domów przystrojone kobiercami, pełne widzów. – Wielkie rusztowanie czerwonym sukmem nakryte zalega większą część placu – na nim siedzą rzędami przystrojone kobiety... Najbliżej widza kolumna Zygmunta, na podstawie lud zasiadł... Ludzie różnego stanu stoją dokoła i patrząc na zamek, rozmawiają.

PIERWSZY Z LUDU

No! patrzaj, panie kumie, co przed zamkiem stoi...
To car nasz miłościwy kazał stawić w nocy
Te wielkie rusztowanie... jeśli naród zbroi,
To będą ścinać głowy...

DRUGI Z LUDU

Waść rzucasz jak z procy
Niepomyślane baje... na te rusztowanie,
Wchodzą wielmożni nasi i wielmożne panie,
Co na koronacją chcą patrzeć z wysoka...

PIERWSZY MŁODZIENIEC

Kwiatem dam się pokrywa estrada szeroka.

DRUGI MŁODZIENIEC

Estrada! jakie słowo – ja przyswoić wolę
Wyraz wschodowidownia.

PIERWSZY MŁODZIENIEC

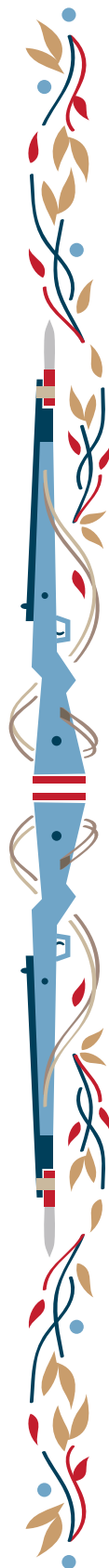
Zgoda, mój purysto.
Lecz patrzaj, pióra, kwiaty, tiule, parasole,
To istna łąka. – Chciałbym zostać ziemną glistą
I pełzać po tych kwiatach.

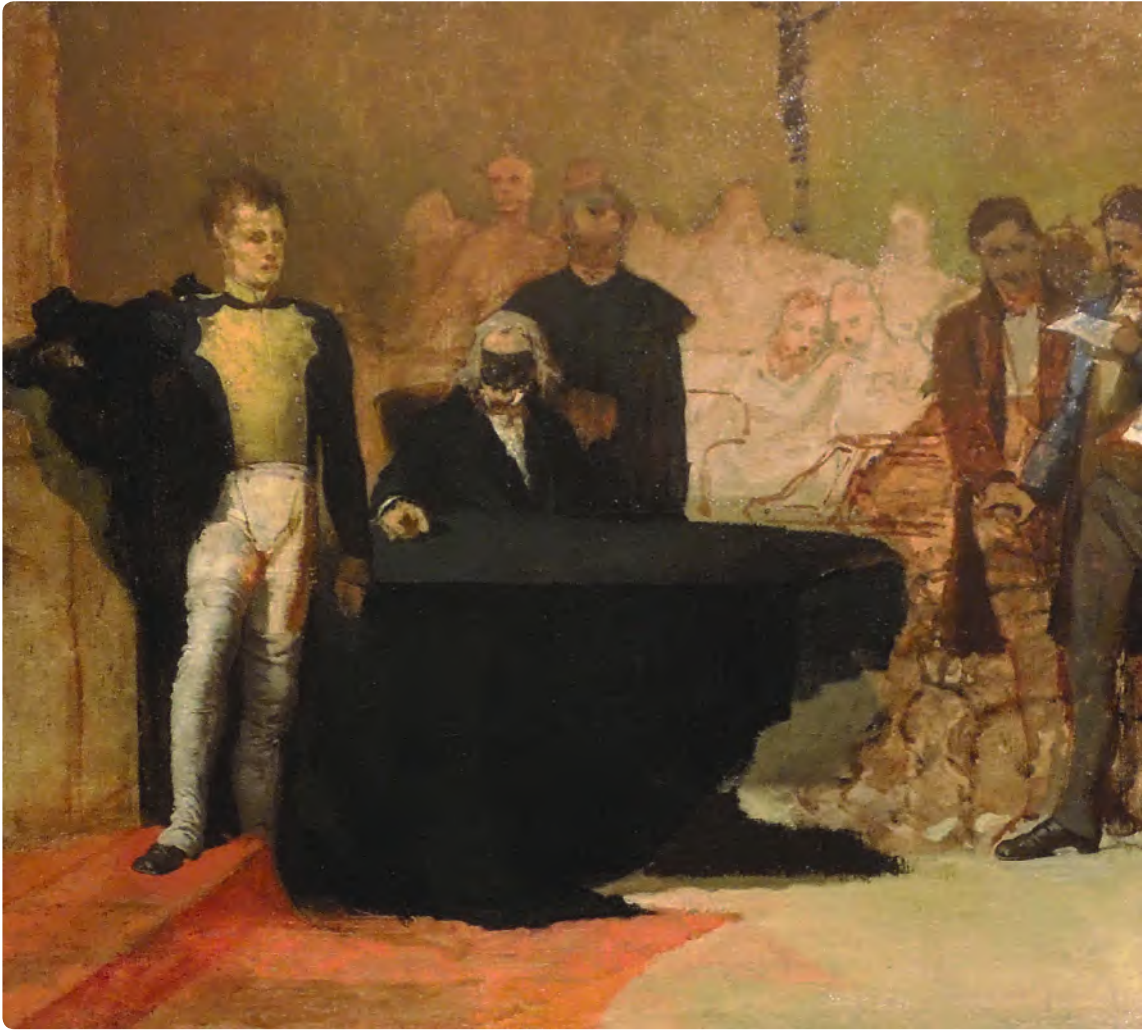
DRUGI MŁODZIENIEC

Wolisz zostać carem,
I chodzić po tych głowach.

SZEWEC

Uf! jak duszno! tłumnie!
Siła miejsca ubyło z grubym piwowarem,
Odkąd się przy Zygmunta zatoczył kolumnie.

Leon Piccard, *Kordian w podziemiach katedry św. Jana*, 1870 r.

SPIS TREŚCI

PRZYGOTOWANIE

7

PROLOG

19

AKT I

21

AKT II

Rok 1828. Wędrowiec

39

AKT III

Spisek koronacyjny

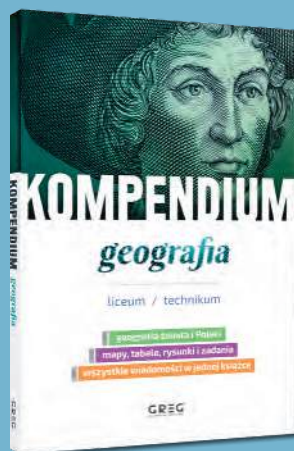
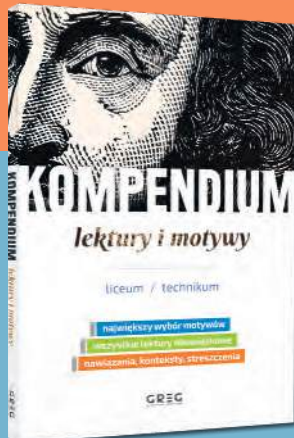
55

KOMPENDIA, KTÓRE STANĄ SIĘ DLA UCZNIÓW
INSPIRACJĄ I ZACHĘTĄ DO POSZERZANIA WIEDZY!

NOWOŚĆ!

KOMPENDIA

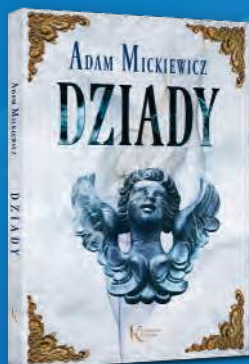

Pełnej oferty szukaj w najlepszych
księgarniach i na www.greg.pl!

Czytaj z zachwytem

Kolorowa
Klasyka

- > czytaj w kolorze
- > piękne wydania z kolorowymi ilustracjami
- > najlepsi graficy i ilustratorzy
- > niepowtarzalny styl, najwyższa estetyka

DZIADY
Adam Mickiewicz

CHŁOPI
Władysław Stanisław
Reymont

LALKA
Bolesław Prus

**ODPRAWA POSŁÓW
GRECKICH**
Jan Kochanowski

POTOP
Henryk Sienkiewicz

PRZEDWIOŚNIE
Stefan Żeromski

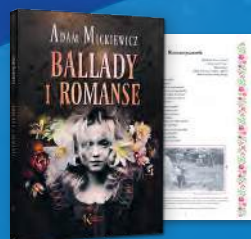
ROK 1984
George Orwell

ROMEO I JULIA
William Szekspir

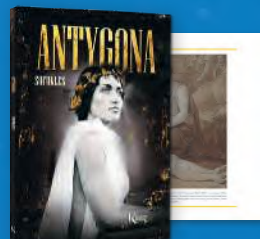
WEŚLE
Stanisław Wyspiański

BALLADY I ROMANSE
Adam Mickiewicz

GRANICA
Zofia Nałkowska

ANTYGONA
Sofokles

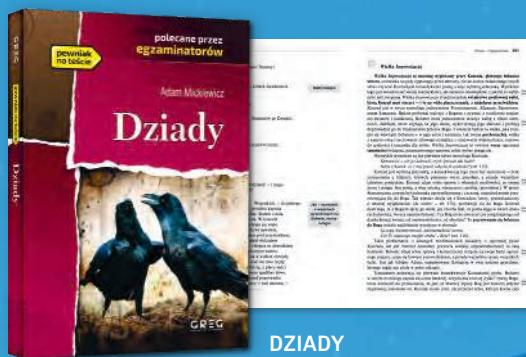

ZBRODNIA I KARA
Fiodor Dostojewski

ucz się błyskawicznie

Wydania lekturowe z opracowaniem

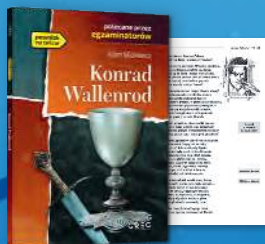
- › ucz się na piątkę
- › opracowania polecane przez nauczycieli
- › wiadomości potrzebne na lekcjach i sprawdzianach
- › szeroki wybór lektur dla szkoły podstawowej i liceum

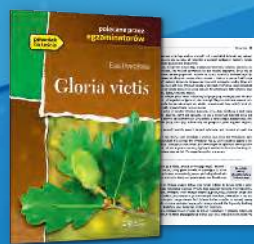
DZIADY
Adam Mickiewicz

BOSKA KOMEDIA
Dante Alighieri

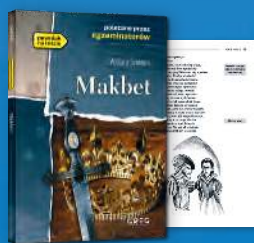
KONRAD WALLENROD
Adam Mickiewicz

GLORIA VICTIS
Eliza Orzeszkowa

KORDIAN
Juliusz Słowacki

MAKBET
William Szekspir

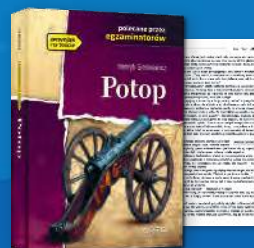
ZBRODNIA I KARA
Fiodor Dostojewski

SKAPIEĆ
Molier

ODPRAWA POSŁÓW GRECKICH
Jan Kochanowski

POTOP
Henryk Sienkiewicz

Inni wydawcy zgadują, czego trzeba się nauczyć —

pewniak na teście

my wiemy, o co zapytają nauczyciele!

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach i na www.greg.pl!

”

Tu szczyt... lękam się spojrzeć w przepaść świata ciemną.
 Spojrzę... Ach! pod stopami niebo i nad głową
 Niebo... Zamknięty jestem w kulę kryształową;
 Gdyby ta igła lodu popłynęła ze mną
 Wyżej – aż w niebo... nie czułbym, że płynę.
 Stąd czarne skrzydła myśli nad światem rozwinę.
 Ciszej! słuchajmy... o te lody się ociera
 Modlitwa ludzka, po tych lodach droga
 Myślom płynącym do Boga.

W serii Kolorowa Kłasyka ukazały się:

Balladyna

Dziady

Pan Tadeusz

Wesele

Chłopi

i inne tytuły.

Kolorowa
Kłasyka

ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl

ISBN 978-83-8186-161-8

9 788381 861618